

KVALITETSDEKLARATION

Statliga anslag till forskning och utveckling

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Forskning

Produktkod

UF0306

Referenstid

2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken syftar till att belysa den statliga finansieringen av forskning och utveckling (FoU) och därigenom ge information om statens prioriteringar på forskningsområdet. Förutom att mäta hur mycket medel till FoU som finansieras av statliga anslag är syftet att belysa statens målsättningar/syfte med dessa satsningar genom att klassa de statliga budgetanslagen för FoU efter socioekonomiska ändamål.

Statistiken produceras för att ge beslutsfattare och andra användare av forskningsstatistik en tidig indikation på statliga forskningssatsningar, att följa dessa satsningar över tid samt att göra jämförelser mellan länder.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Inom politiken, nationellt såväl som internationellt, finns det målsättningar kopplade till FoU och en aktuell indikator över statens satsningar på FoU över tid är efterfrågat.

Statistiken är EU-reglerad. Regleringen sätter ramarna för insamlingen av statistiken och specificerar vilken population som ska studeras, variabler av intresse och därmed vilka statistiska storheter som ska skattas. Både EU-kommissionen och OECD är viktiga användare av statistiken, framförallt för att göra jämförelser mellan länder.

Nationellt används statistiken främst vid arbetet med budgetpropositionen. Informationsbehovet här är främst de totala statliga FoU-medlen. Andra viktiga användare är departement, myndigheter, forskningsråd och andra typer av organisationer. Det finns ett intresse bland dessa användare att veta vilken samhällssektor (inkl. utlandet) som är slutanvändare av dessa statliga FoU-medel som statistiken i dagsläget inte täcker.

SCB har ett användarråd för FoU-statistik. Där är följande representerade:

- Verket för innovationssystem (VINNOVA)
- Tillväxtanalys
- Tillväxtverket
- Vetenskapsrådet
- Universitetskanslersämbetet
- Institutet för Näringslivsforskning
- Research institutes of Sweden (RISE)
- Teknikföretagen
- Lunds universitet
- Sveriges Kommuner och Regioner
- Utbildningsdepartementet
- Klimat- och näringsdepartementet

Inom ramen för användarrådet för FoU-statistik diskuteras förändringar och utvecklingsmöjligheter i forskningsstatistiken.

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna som skattas är summor av statliga budgetanslag för FoU, totalt och fördelat efter socioekonomiska ändamål, vilket utgiftsområde i statsbudgeten som anslaget tillhör, vilket departement som betalar ut medlen samt indelning av statliga FoU-medel till transnationellt samordnad FoU, uppdelat på kategori.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningens intressepopulation är samtliga anslag med FoU-medel i den offentliga sektorns budgetar. Den offentliga sektorn består av staten och den kommunala förvaltningen¹. Kommunala budgetanslag för FoU kan i dagsläget inte samlas in och deras bidrag bedöms dessutom inte vara betydande. Målpopulationen utgörs därmed endast av samtliga anslag med FoU-medel i statsbudgeten, inklusive beslutade ändringsbudgetar för det innevarande budgetåret. För att skatta totala statliga budgetanslag för FoU och uppdelning på socioekonomiska ändamål är målobjektet/den statistiska enheten, tillika den statistiska enheten statsanslag och sammanfaller helt med observationsobjektet. För att skatta den del av de statliga budgetanslagen för FoU som går till att stödja transnationellt samordnad FoU är myndigheter observationsobjektet.

1.2.2 Variabler

Statistikens huvudsakliga målvariabler är:

- Statliga budgetanslag för FoU
- Statliga budgetanslag för FoU till transnationellt samordnad FoU

För statliga budgetanslag görs en uppdelning på socioekonomiska ändamål i enlighet med nomenklaturen för analys och jämförelse av vetenskapliga program².

Statliga budgetanslag för FoU till transnationellt samordnad FoU delas in tre kategorier enligt:

- Bidrag till transnationella offentliga FoU-utförare
- Bidrag till transnationella FoU-program inom ramen för EU:s ramprogram för FoU
- Bidrag till andra bi- eller multilaterala offentliga FoU-program som inrättats mellan Sverige och minst ett annat EU-land.

EU-kommissionen efterfrågar en uppdelning av totala statliga budgetanslag för FoU efter finansieringsform (institutionell- och projektfinansiering) och nationellt är det av intresse med en uppdelning efter slutanvändare. I övrigt sammanfaller intresse- och målvariabler väl överens.

¹ Kommunal förvaltning omfattar enheter av offentlig förvaltning vars behörighet sträcker sig endast över en lokal del av det ekonomiska territoriet, förutom lokala sociala trygghetsfonder. Inom ramen för FoU-statistiken har enheterna begränsats till regioner, kommuner och kommunalförbund.

² The Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets (NABS 2007): [Europa - RAMON - Classification Detail List](#)

En modell används för att härleda totala statliga budgetanslag för FoU och uppdelning efter socioekonomiska ändamål från andra observationsvariabler. Information från observationsvariablerna används vid beräkningar av koefficienter som i sin tur används för att kunna estimeras FoU-innehållet i varje statsanslag. Mer information om skattningsförfarandet (identifiering av anslag som innehåller medel till FoU) och de modellantaganden som görs beskrivs i avsnitt 2.2.3 och 2.2.6. Observationsvariablerna för varje statsanslag är följande;

1. totala anvisade anslagsmedel,
2. upparbetade FoU-medel som finansierats av statsanslaget,
3. totala årsutfallet.

Även uppgifter om totala utgifter för utlagd- och egen FoU fördelat på socioekonomiska ändamål för lärosäten och statliga myndigheter inhämtas.

Totala anvisade anslagsmedel avser referensåret medan resterande observationsvariabler kan ha ett annat referensår, se avsnitt 2.2.6.

Målvariabler gällande transnationellt samordnad FoU sammanfaller helt med observationsvariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i form av summor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisning av statistikvärden för variabeln statliga budgetanslag för FoU sker enligt följande redovisningsgrupper/indelningar av målpopulationen:

1. Utgiftsområde i statsbudgeten³
2. Departement⁴ som betalar ut medlen för FoU.

1.2.5 Referenstider

De statistiska målstorheterna avser kalenderåret. Det gäller både målpopulationen och målvariablerna.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Den övergripande tillförlitligheten i de skattade målstorheterna anses god. Vid framställningen av de statistiska målstorheterna som täcker statliga budgetanslag för FoU och fördelning på socioekonomiska ändamål används en modellbaserad estimator varvid modellantaganden görs vid bearbetningen av mikrodata från undersökningens olika datakällor.

Modellen utgår från att varje anslag tilldelas beräknade koefficienter för att härleda målstorheterna. En FoU-koefficient tillämpas i syfte att härleda totala budgetanslag för FoU medan ändamålskoefficienter tillämpas för att göra en funktionell fördelning på socioekonomiska ändamål. Koefficienterna framställs i enlighet med de riktlinjer som tagits fram av EU-kommissionens

³ Se [Budgetpropositionen](#)

⁴ Se [Sveriges regering - Regeringen.se](#)

statistikbyrå Eurostat. Skattningsförfarandet och dess principer beskrivs i detalj i Statistikens framställning som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0306 under rubriken Dokumentation. I och med att modellen är baserad på antaganden och innehåller parametrar (koefficienterna) som ska härledas så uppstår en viss osäkerhet som påverkar tillförlitligheten.

Det är inte möjligt att ange något kvantitativt osäkerhetsmått som beskriver den totala avvikelsen mellan de skattade statistikvärdena och målstorheterna. I stället beskrivs nedan de osäkerhetskällor som kan påverka totala tillförlitligheten.

2.2 Osäkerhetskällor

Den osäkerhetskällor som har störst påverkan på statistikvärdenas tillförlitlighet är direkt kopplade till skattningsförfarandet. Dessa är de modellantagden som görs och på mätförfarandet som hänförs till den valda datainsamlingsmetoden.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Ramen utgörs av en förteckning av de anslag som ingår i den beslutade statsbudgeten inkl. eventuella ändringsbudgetar. Rampopulationen täcker målpopulationen helt och därmed finns det inga täckningsbrister som kan påverka tillförlitligheten.

Rampopulationen i undersökningen som mäter anslag till transnationellt samordnad FoU (se avsnitt 2.2.3) täcker statliga forskningsfinansiärer som sannolikt ger bidrag till FoU-projekt som involverar någon form av transnationellt samarbete. Medlen kommer ursprungligen från statsbudgeten och täcker därmed målpopulationen helt.

2.2.3 Mätning

Koefficienterna härleds utifrån administrativa data och slutliga observationsregister från undersökningarna FoU inom den offentliga sektorn och FoU inom universitets- och högskolesektorn.

Tillförlitligheten i de skattade målstorheterna är beroende av svarsfrekvensen, fullständigheten och kvaliteten i dessa inrapporterade uppgifter. Om bortfallet (objekts- och partiellt bortfall) är högt och/eller mätosäkerheten är hög kommer koefficienterna påverkas negativt och leda till sämre tillförlitlighet. Dessa osäkerhetskällor i undersökningarna bedöms vara begränsade och därmed ha en liten påverkan på tillförlitligheten.

Administrativa data utgörs av en sammanställning över statsbudgeten som skickas av Finansdepartementet samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) öppna data över årsutfallet för statens budget⁵. Det finns alltid en osäkerhet att datamaterialet inte är fullständigt eller felaktigt hos uppgiftskällan. Den samlade bedömningen är att denna potentiella felkälla anses förekomma i en extremt liten omfattning och därmed ha liten påverkan på tillförlitligheten.

⁵ [Årsutfall för statens budget – öppna data - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](http://arsutfall.fors.gov.se)

Koefficienterna ger inte fullständig täckning av de FoU-medel som finns i statsbudgeten. För att kompensera för detta görs en textanalys av budgetpropositionen och regleringsbrev i syfte att identifiera resterande budgetanslag som finansierar FoU samt det primära syftet/målsättningen med FoU-medlen. Risk för mätfel till följd av feltolkningar eller svårigheter med att identifiera det primära syftet kan förekomma. Bedömningen är att detta har en väldigt begränsad effekt på tillförlitligheten.

Datainsamlingen av variabeln statliga anslag till transnationellt samordnad FoU görs via direktinsamling där mätinstrumentet är ett elektroniskt frågeformulär. Som stöd till uppgiftslämnarna operationaliseras begreppen direkt i formuläret och exempel ges på hur begreppen ska tolkas. Frågeformuläret har också inbyggda kontroller för att förhindra felaktiga värden. Mätfel till följd av feltolkningar eller svårigheter med att ta fram exakta uppgifter kan dock förekomma. Bedömningen är att detta har en begränsad effekt på statistiken.

2.2.4 Bortfall

Inget bortfall förekommer i enkäten riktad till forskningsfinansiärerna. Bortfall kan förekomma i FoU inom offentlig sektor och universitets- och högskolesektorn vars slutliga observationsregister koefficienterna baseras på. I dessa undersökningar gjordes riktade insatser för att få in objekt som förväntades ha stor påverkan på statistiken och därmed antas bortfallet i dessa undersökningar inte ha stor påverkan på tillförlitligheten.

2.2.5 Bearbetning

Data från de olika datakällorna sammanförs och bearbetas i syfte att sammanställa ett slutligt observationsregister. Bearbetningsfel kan i denna process uppstå vid dataintegrationen och beräkningar på mikronivå. Även vid granskning och liknande aktiviteter kan fel uppstå då granskningen innefattar rimlighetsbedömningar där misstag kan ske. Sammantaget bedöms de felaktigheter som kan uppstå vid bearbetningen ha liten effekt på statistikens tillförlitlighet.

2.2.6 Modellantaganden

Antaganden görs vid bearbetningen av mikrodata från FoU inom den offentliga sektorn och universitets- och högskolesektorn för att härleda FoU- och ändamålskoefficienterna. Koefficienterna härleds utifrån data gällande det senaste tillgängliga referensåret för undersökningarna. För den preliminära statistiken baseras koefficienterna vid udda respektive jämna referensår på data med ett referensår två och tre år tidigare. Detta eftersom FoU-undersökningarna endast genomförs vartannat år och med ett års eftersläpning. För slutlig statistik med udda referensår kommer målpopulationen och koefficienter ha samma referensår, medan jämna referensår kommer koefficienterna gälla året innan.

Tabell 1. Exempel på sambandet mellan målpopulationen (Statliga anslag för FoU) för ett visst referensår T och referensåret för koefficienterna (Forskning och utveckling i Sverige)

	Referensår för målpopulationen	Referensår för koefficienter
Preliminär statistik, udda referensår	T	T-2
Preliminär statistik, jämna referensår	T	T-3

	Referensår för målpopulationen	Referensår för koefficienter
Slutlig statistik, udda referensår	T	T
Slutlig statistik, jämna referensår	T	T-1

FoU-koefficienter för anslag som statliga myndigheter disponerar tas fram under antagandet att om medel från ett visst anslag finansierat FoU-verksamhet enligt myndighetens svar i undersökningen FoU inom den offentliga sektorn, så kommer en lika stor del av anslaget finansiera FoU-verksamhet för det aktuella referensåret av Statliga anslag till FoU. Även fördelningen av anslagets totala FoU-medel på socioekonomiska ändamål antas följa samma fördelning som myndigheterna har angett i FoU-undersökningen.

Gällande ramanslagen till universitet och högskolor avsedda för forskning och utbildning på forskarnivå antas andelen som endast avser forskning vara samma som lärosätena angett i FoU inom universitets- och högskolesektorn. Alla FoU-medel i dessa anslag antas gå till ändamålet NABS12 - Allmänvetenskaplig utveckling: FoU finansierat av ramanslag till universitet och högskolor. I undersökningen finns information om hur stor del av de totala utgifterna för egen FoU som finansierats av ramanslag och hur dessa fördelar sig på forskningsämnesområde Fördelningen av NABS12 på dess underkategorier enligt forskningsämnesområde antas följa samma fördelning.

De modellantaganden som görs för att skatta de totala statliga budgetanslagen för FoU bedöms ha en liten påverkan på tillförlitligheten i de skattade målstorheterna. Den osäkerhet som finns och påverkar tillförlitligheten är vid fördelningen av totala FoU-medel på socioekonomiska ändamål i statsanslag som statliga myndigheter disponerar över. Osäkerheten orsakas inte bara av att fördelningsnyckeln inte avser referensåret utan även av den osäkerhet som finns i myndigheternas inrapporterade uppgifter. Fördelningen av FoU-medel på socioekonomiska ändamål ska reflektera det primära syftet som eftersträvas av staten. Myndigheter som endast utför egen FoU och som får finansiering via statsbudgeten vet nödvändigtvis inte vilket syfte som faktiskt avses utan klassar det utifrån ett innehållsperspektiv.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

För variabeln Statliga budgetanslag för FoU tas både preliminär och slutlig statistik fram. Statistik över statliga anslag till transnationellt samordnad FoU baseras på FoU-medel som inkluderar beslutade ändringsbudgetar och är därmed endast slutlig. I samband med att slutlig statistik publiceras ersätts den preliminära statistiken för samma referensår. Den preliminära och definitiva redovisningen av statistiken skiljer sig framför allt med avseende på aktualitet och tillförlitlighet. Preliminär statistik redovisas samma år som referensåret medan den slutliga statistiken redovisas året efter.

Tillförlitligheten i statistiken som ingår i den slutliga redovisningen är högre jämfört med den preliminära redovisningen. Detta beror framför allt på att koefficienterna härleds utifrån mer aktuella data. Se mer under avsnitt 2.2.6.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Den preliminära statistiken är framåtblickade och publiceras cirka 8 månader innan referensårets slut. Den slutliga statistiken publiceras 12 månader efter referensårets slut.

3.2 Frekvens

Uppgiftsinsamling görs årsvis och redovisning av de statistiska målstorheterna görs vid två tillfällen. Att redovisningen har en annan periodicitet än insamlingen beror på att både preliminär och slutlig statistik publiceras, se avsnitt 2.3.

3.3 Punktlighet

Publiceringen följer publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik. Datum för planerade publiceringar hittas i publiceringskalendern på SCB:s webbplats.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns fritt tillgänglig på SCB:s webbplats. Statistiken presenteras i form av en statistisknyhet och data i Statistikdatabasen. Materialet finns samlat under adressen www.scb.se/uf0306. Eurostat redovisar materialet i publikationen Science and Technology Statistics. OECD redovisar materialet i publikationen Main Science and Technology Indicators.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB kan mot ersättning utföra specialbearbetningar av dataunderlaget enligt önskemål. Möjlighet finns också att få ta del av mikrodata.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av statistiknyhet och tabeller i statistikdatabasen. För att underlätta för användarna presenteras vissa färdiga tabeller på webben som är särskilt efterfrågade.

4.4 Dokumentation

I denna kvalitetsdeklaration beskrivs kvaliteten i den framtagna statistiken. Dokumentation över statistikens framtagning finns i Statistikens framställning (StaF). Det detaljerade innehållet i SCB:s mikrodataregister beskrivs i Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus). Dokumentationerna finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0306 under rubriken Dokumentation.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Den första undersökningen genomfördes budgetåret 1977/78 och var endast en analys av innehållet i budgetpropositionen. Sedan dess har budgetpropositionens innehåll blivit alltmer summariskt och ansvaret för

beslut om hur de totala anslagen ska fördelas på olika verksamheter läggs i allt större utsträckning på de olika mottagarna av anslagen. Detta har gjort det svårare att täcka samtliga FoU-medel i statsbudgeten genom att enbart läsa innehållet i budgetpropositionen. Undersökningens upplägg har därmed ändrats med avseende på undersökningsmetoder vid ett antal tillfällen. Från och med referensåret 1998 bedöms statistiken vara jämförbar över tid, om än med viss försiktighet. Mellan 2012 och 2022 baserades statistiken primärt på direktinsamling. Från och med referensåret 2023 har en ny undersökningsmetod implementerats, se avsnitt 1.2, 2.1 och 2.2.6. Effekten av metodförändringen har generellt sett inneburit något ökade FoU-medel.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Undersökningen följer de internationella riktlinjer som specificeras i Frascatimanualen vilket gör statistiken jämförbar med motsvarande statistik producerad i andra länder. OECD gör också sammanställningar som underlag för jämförelser mellan medlemsländernas statliga finansiering av FoU.

Undersökningen UF0301-Forskning och utveckling i Sverige mäter de ekonomiska resurser som används för forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU-verksamhet) inom olika samhällssektorer (inkl. riket som helhet) och hur flödena ser ut mellan sektorerna. Statistik på utgifter för egen FoU som finansierats av enheter inom statlig förvaltning tas fram men är inte helt jämförbar med statistiken från Statliga anslag till forskning och utveckling. Några av anledningarna är följande;

1. Statliga anslag till forskning och utveckling mäter budgeterade medel utifrån statens perspektiv medan Forskning och utveckling i Sverige mäter upparbetade medel från de utförande enheterna.
2. Medel från statsbudgeten som allokeras för FoU inkluderar också medel som går till utlandet medan utgifter för egen FoU från Forskning och utveckling i Sverige täcker endast utgifter som utförs av enheter med verksamhet i Sverige.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Det råder full samanvändbarhet med Ekonomistyrningsverkets officiella statistik som mäter utfallet för statens budget. Samma objektstyp används, dvs. statsanslag.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Mindre avrundningsfel kan förekomma i publicerade tabeller då uppgifterna samlas in i tusentals kronor men publiceras i miljontals kronor.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Produkten ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är reglerad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) [2020/1197](#)⁶. Enligt förordningen ska statistiken levereras två gånger per år. Den första leveransen görs senast sex månader efter referensårets slut och avser inledande statliga budgetanslag för FoU (statsanslag från den beslutade statsbudgeten) medan den andra görs senast 12 månader efter referensårets slut och avser slutliga statliga budgetanslag för FoU (statsanslag från ändringsbudgetarna)

F Historik

Den första statsbudgetanalysen genomfördes budgetåret 1977/78.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Forskning och utveckling
E-post	fou-statistik@scb.se
Telefon	010-477 00 00 (Statistikservice)

⁶ Se sidan 56, Tabell 20